

się w 1990 roku dostępny jest w Polsce m. in. w Bibliotece Instytutów Botaniki PAN i UJ w Krakowie.

Zbigniew MIREK

INFORMACJA BOTANICZNA BOTANICAL INFORMATION

SYNTETYCZNE WYKAZY LICZB CHROMOSOMÓW ROŚLIN NACZYNIOWYCH

Synthetic lists of vascular plant chromosome numbers

Jedną z ważniejszych informacji, której często poszukujemy przy różnego rodzaju opracowaniach (systematycznych, ekologicznych, ewolucyjnych, itp.) jest liczba chromosomów. W rozproszonej, obszernej już literaturze przedmiotu, często trudno znaleźć dane dotyczące interesującej nas grupy roślin (rodzina, rodzaj, gatunek). Ułatwiają to istniejące, syntetyczne indeksy i atlasy, a także stałe działy w niektórych periodykach, gdzie publikowane są liczby chromosomów. Poniżej zestawiamy ważniejsze pozycje tego typu.

- BOLKHOVSKIKH Z. i in. 1969. Chromosome numbers of flowering plants, ss. 926, Izd. „Nauka”, Leningrad.
- DARLINGTON C. D., JONAKI A. E. K. 1945. Chromosome atlas of cultivated plants, ss. 396, Allen G., Unwin Ltd, London.
- DARLINGTON C. D., WYLIE A. P. 1955. Chromosome Atlas of Flowering Plants, ss. 519, Allen G., Unwin Ltd, London.
- DARLINGTON C. D., WYLIE A. P. 1955. Chromosome atlas of flowering plants, ss. 519, The Macmillan Company, New York.
- FERNANDES A., QUEIROS M. od 1969 liczne prace dotyczące liczb chromosomów roślin z Portugalii, zamieszczone w *Boletim da Sociedade Broteriana [Portugalia]*.
- GADELLA T. W. J., KLIPHUIS E. od 1963 liczne prace z liczbami chromosomów głównie z Holandii, lecz także z innych obszarów, zamieszczone w *Acta Botanica Neerlandica, Proceedings Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen Amsterdam, Series C.*, [Holandia].
- GODWARD M. B. E. 1966. The Chromosomes of the Algae, ss. 212, E Arnold Ltd, London.
- Index to Plant Chromosome Numbers 1958–1960. 1 (1–4) i Supplement. CAVE M. S., (red.). University of North Carolina Press, Chapel Hill.
- Index to Plant Chromosome Numbers 1961–1965. 2 (5–9) CAVE M. S. (red.). University of North Carolina Press, Chapel Hill.

- Index to Plant Chromosome Numbers for 1965. ORNDUFF R. (red.), 1967. *Regnum Vegetabile* 50.
- Index to Plant Chromosome Numbers for 1966. ORNDUFF R. (red.), 1968. *Regnum Vegetabile* 55.
- Index to Plant Chromosome Numbers for 1967. ORNDUFF R. (red.), 1969. *Regnum Vegetabile* 59.
- Index to Plant Chromosome Numbers for 1968. MOORE R. J. (red.), 1970. *Regnum Vegetabile* 68.
- Index to Plant Chromosome Numbers for 1969. MOORE R. J. (red.), 1971. *Regnum Vegetabile* 77.
- Index to Plant Chromosome Numbers for 1970. MOORE R. J. (red.), 1972. *Regnum Vegetabile* 84.
- Index to Plant Chromosome Numbers for 1967–1971. MOORE R. J. (red.), 1973. *Regnum Vegetabile* 90.
- Index to Plant Chromosome Numbers for 1972. MOORE R. J. (red.), 1974. *Regnum Vegetabile* 91.
- Index to Plant Chromosome Numbers for 1973/74. MOORE R. J. (red.), 1977. *Regnum Vegetabile* 96.
- Index to Plant Chromosome Numbers for 1975–1978. GOLDBLATT P. (red.), 1981. *Monogr. Syst. Bot. Missouri Bot. Gard.* 5.
- Index to Plant Chromosome Numbers for 1979–1981. GOLDBLATT P. (red.), 1984. *Monogr. Syst. Bot. Missouri Bot. Gard.* 8.
- Index to Plant Chromosome Numbers for 1982–1983. GOLDBLATT P. (red.), 1985. *Monogr. Syst. Bot. Missouri Bot. Gard.* 13.
- Index to Plant Chromosome Numbers for 1986–1987. GOLDBLATT P., JOHNSON D. E. (red.), 1990. *Monogr. Syst. Bot. Missouri Bot. Gard.* 30.
- KROGULEVIC R. E., ROSTOVCEVA T. S. 1984. Chromosomnye cislа cvjetkovykh rastenij Sibiri i Dalnjego Vostoka. Izd. „Nauka”, Novosibirsk.
- LÖVE A. (red.) 1965 – do chwili obecnej. IOBP chromosome number reports. V. *Taxon* 14, 6 - do ostatniego numeru.
- LÖVE A., LÖVE D. 1942. Chromosome numbers of Scandinavian plant species. *Botaniska Notiser* 95: 19–59.
- LÖVE A., LÖVE D. 1948. Chromosome numbers of northern plant species, ss. 131, Reykjavik.
- LÖVE A., LÖVE D. 1956. Cytotaxonomical conspectus of the Icelandic flora. *Acta Horti Gothoburgensis* 20, 4: 65–291.
- LÖVE A., LÖVE D. 1961. Chromosome numbers of Central and Northwest European plant species. *Opera Botanica* 5: 1–581.
- LÖVE A., LÖVE D. 1974. Cytotaxonomical atlas of the Slavonian flora. Ser: Cytotaxonomical Atlases, vol. 1, ss. 1241, J. Cramer Verl.

- LÖVE A., LÖVE D. 1975. Cytotaxonomical atlas of the Arctic flora, Ser. Cytotaxonomical Atlases, vol. 2, ss. 598.
- LÖVE A., LÖVE D., PICHI SERMOLLI R. E. G. 1977. Cytotaxonomical atlas of the Pteridophyta. Ser. Cytotaxonomical Atlases, vol. 3, ss. 398, J. Cramer Verl.
- LÖVE A., LÖVE D. 1987. A cytotaxonomical atlas of the Balkan flora. Ser. Cytotaxonomical Atlases, vol. 4, ss. 416, J. Cramer Verl.
- LÖVE A., SOLBRIG O. 1964-1965. IOBP chromosome number reports I-IV. *Taxon* 13, 3; 14, 3.
- MÁJOVSKÝ J., MURÍŇ A. i inni. 1987. Karyotaxonomický prehľad flory Slovenska, ss. 436, Veda, Bratislava.
- MOORE D. M. 1982. Flora Europaea. Check-list and chromosome index, ss. 423, Cambridge University Press.
- MURATOVA E., KRUKLIS M. V. 1988. Chromosomnye cisla golosemennych rastenij, ss. 115, Nauka, Novosibirsk. Sibirsk. Otdel.
- POGAN E., WCISŁO H. 1983. A list of chromosome numbers of Polish Angiosperms. II. *Acta Biologica Cracoviensia* 25: 103-172.
- PROBATOVA N. S., ZHUKOVA P. G., [Liczne prace z liczbami chromosomów, zamieszczane w czasopiśmie *Botanickij Žurnal* (ZSRR)].
- SKALIŃSKA M., POGAN E. 1973. A list of chromosome numbers of Polish Angiosperms. *Acta Biologica Cracoviensia* 25: 103-172.
- SOKOLOVSKAYA A. P. i współpr. od 1937. [Liczne prace z liczbami chromosomów, zamieszczane w czasopiśmie *Botanickij Žurnal* (ZSRR)].
- SPIES J.J., JONKER A. 1987. Chromosome studies on African Plants. 4. *Bothalia* 17: 135-136.
- SPIES J.J., PLESSIS H. 1986. Chromosome studies on African Plants. 1. *Bothalia* 16: 87-88.
- SPIES J.J., PLESSIS H. 1986. Chromosome studies on African Plants. 2. *Bothalia* 16: 269-270.
- SPIES J.J., PLESSIS H. 1987. Chromosome studies on African Plants. 3. *Bothalia* 17: 131-135.
- SPIES J.J., PLESSIS H. 1987. Chromosome studies on African Plants. 5. *Bothalia* 17: 257-259.
- TARNAVSCHII J. T. 1948. Die Chromosomenzahlen der Anthophyten - Flora von Rumänien mit einem Ausblick auf das Polyploidie-Problem. *Buletinul Gradinunii Botanice si al Museului Botanic dela Univ. Cluj* 28, Suppl: 1-130.
- TISCHLER G. 1935-1936. Pflanzliche Chromosomenzahlen. *Tabulae Biologicae Periodicae* 11: 281-304; 12: 57-115.
- TISCHLER G. 1950. Die Chromosomenzahlen der Gefäßpflanzen Mitteleuropas, ss. 263, Uitgeverij W. Junk, S-Gravenhage

znajduje się w Zakładzie Zmienności Roślin Instytutu Botaniki im. W. Szafera PAN, 31-512 Kraków, ul. Lubicz 46 (opracowana przez dr L. Freya i dr M. Mizianty). Podobną kartotekę prowadzi Zakład Cytologii i Embriologii Roślin Instytutu Botaniki UJ, kierowany przez prof. dr J. Malecką (adres: 31-044 Kraków, ul. Grodzka 52).

Zbigniew MIREK, Marta MIZIANTY

RECENZJE BOOK REVIEW

MORTON A. G. *History of Botanical Science*. Academic Press, London - New York - San Francisco, 1981, ss. 474.

W literaturze światowej istnieje zaledwie kilka syntetycznych opracowań historii botaniki, a od dłuższego czasu zaznaczał się wyraźny brak nowoczesnego ujęcia dziejów nauki o roślinach. Toteż pojawienie się nowego zarysu historii botaniki należy odnotować z dużym zadowoleniem.

Botanika jest jedną z najstarszych dziedzin naukowego poznania, a przedstawienie jej długotrwałego, bo obejmującego ponad 2 tys. lat rozwoju nie należy do łatwych zadań. Autor książki, emerytowany profesor botaniki Uniwersytetu w Londynie, A.G. Morton, ukazuje dzieje poznania świata roślinnego na szerokim tle historycznym, w ścisłym związku z klimatem intelektualnym kolejnych epok.

Szczególnie dużo miejsca poświęca wiedzy o roślinach w kulturach starożytnych. Tak więc z książki dowiadujemy się, że najstarszą pracą botaniczną, jaka dotrwała do naszych czasów jest odkopany pod ruinami Niniwy spis około 200 gatunków roślin leczniczych, sporządzony na glinianych tabliczkach w VII wieku p.n.e., na polecenie asyryjskiego władcy, Assurbanipala.

Botanika jako nauka powstała jednak dopiero na przełomie IV/III wieku p.n.e. w starożytnej Grecji, a jej podstawy teoretyczne stworzył uczeń Arystotelesa, Teofrast z Erezu, autor dwóch dzieł, znanych w łacińskim przekładzie jako *Historia plantarum* i *De causis plantarum*.

Przez następne 1700 lat rozwój nauki o roślinach przebiegał niezmiernie powoli, z długimi okresami застоju i dopiero w XVI w. nastąpiło odrodzenie myśli teoretycznej połączone z powstaniem pierwszych flor regionalnych. Rewolucję w dziejach botaniki zapoczątkowały prace Linneusza, a podstawy jej nowoczesnego rozwoju ukształtowały się dopiero w XIX stuleciu.

W prezentowanej książce uderza wyraźna dysproporcja pomiędzy opracowaniem wcześniejszych okresów w dziejach botaniki (do końca XVIII w.), które przedstawione są wyczerpująco i na poziomie

Uwaga: Kartoteka dotycząca liczb chromosomów, ułożona wg. rodzajów, a dla Polski wg. gatunków,